

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Történelem és Filozófia
1.3 Intézet	Magyar Filozófiai Intézet
1.4 Szakterület	Filozófia
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Filozófia

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Társadalmi tudásrendszerek						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Veress Károly egyetemi tanár						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Veress Károly egyetemi tanár						
2.4 Tanulmányi év	2	2.5 Félév	4	2.6. Értékelés módja	Koll.	2.7 Tantárgy típusa	Szaktárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					14
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					14
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					28
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					10
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					-
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	70				
3.8 A félév össz-óraszama	126				
3.9 Kreditszám	5				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> Az előadások 70%-án (azaz minimum 9 előadáson) kötelező a hallgatói részvétel. A hallgatók a tárgyhoz tartozó kérdésekkel és hozzászólásokkal kapcsolódhatnak be.
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> A szemináriumi részvétel, a kialakított munkarend és a megbeszélte feladatok teljesítése kötelező. Az elmaradt szemináriumok pótlása egyéni pótlási terv alapján történik a vizsgaidőszak kezdetéig.

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • C1.3. A filozófiai problémák sajátosságainak definiálása más human tudományokhoz képest. • C2.2. Elméleti és filozófiai szövegek elemző és szintetizáló vizsgálata, a sajátos terminológia alkalmazásával. • C3.4. Tudományos, politikai, vallási, művészeti fogalmak és koncepciók kritikai és konstruktív elemzése.
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • A társadalmi tudással kapcsolatos jelenségek empirikus és szaktudományos vizsgálata és a filozófiai problémák közötti kapcsolatteremtés képességének formálása. • Tudáskutatási kompetenciák, -elemzési és -értelmezési készségek fejlesztése. • A megszerzett ismeretek helyes alkalmazási, kombinálási, továbbadási képessége.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • a társadalmi megismerés és tudás interdiszciplináris szemléletű problematizálása a filozófiai és szociológiai perspektívák korrelációja alapján, a tudáselvű társadalomra és kultúrára vonatkozó koncepciók horizontjában.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • a társadalmi tudás és a tudáselvű társadalom elemzéséhez, értelmezéséhez és megértéséhez szükséges fogalomrendszer és nyelvezet elsajátítása.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
A tudás filozófiája és szociológiája	előadás, problematizálás	
Megismerés és tudás	előadás, problematizálás	
Személyes tudás és társadalmi tudás	előadás, problematizálás	
A tudás archeológiája	előadás, problematizálás	
Modern és posztmodern tudás	előadás, problematizálás	
Világnézetek	előadás, problematizálás	
Ideológiák és utópiák	előadás, problematizálás	
A nemzedéki tudás	előadás, problematizálás	
Elbeszélések, történetek	előadás, problematizálás	
A tudomány mint társadalmi tudás	előadás, problematizálás	
A tudományok hermeneutikája	előadás, problematizálás	
A tudás megőrzése és kommunikációja	előadás, problematizálás	
Tanulási folyamatok	előadás, problematizálás	
A tudáselvű társadalom és kultúra	előadás, problematizálás	
<p>Könyvészet:</p> <p>Foucault, Michel: <i>A szavak és a dolgok. A társadalomtudományok archeológiája</i>. Osiris, Budapest, 2000. 35–64; 65–98; 99–147; 267–281; 384–433.</p> <p>Foucault, Michel: <i>A tudás archeológiája</i>. Atlantisz, Budapest, 2001. 29–100; 173–226; 227–252.</p> <p>Geertz, Clifford: <i>Az értelmezés hatalma</i>. Osiris Kiadó, Budapest, 2001. 7–25; 72–118; 246–270</p> <p>Goody, Jack–Watt Ian: <i>Az írásbeliség következményei</i>. In: Szóbeliség és írásbeliség. A kommunikációs technológiák története Homérosztól Heideggerig. Nyíri Kristóf, Szécsi Gábor szerk. Áron Kiadó, Budapest, 1998. 111–128.</p> <p>Habermas, Jürgen: <i>Az értelemmegértés problémája az empirikus-analitikus cselekvéstudományokban</i>. In: A társadalomtudományok logikája. Atlantisz, 1994. 207–242.</p> <p>Habermas, Jürgen: <i>Technika és tudomány mint „ideológia”; A modernség: befejezetlen program; Vissza a metafizikához?</i> 11–58; 259–282; 349–386.</p> <p>Heelan, Patrick A.: <i>A természettudományoknak van hermeneutikája: válasz Márkusnak</i>. In: Hermeneutika és a természettudományok. Schwendtner Tibor, stb. szerk. Áron Kiadó, Budapest, 2001. 449–461.</p>		

Heim, Michael: *Az elme klasszikus modellje és a könyv; Heidegger és McLuhan: A számítógép mint komponens*. In: Szóbeliség és írásbeliség. A kommunikációs technológiák története Homérosztól Heideggerig. Nyíri Kristóf, Szécsi Gábor szerk. Áron Kiadó, Budapest, 1998. 231–244; 269–286.

Karácsony András: *Bevezetés a tudásszociológiába*. Osiris-Századvég, Budapest, 1995. 20–32; 33–56; 97–103; 104–118; 137–170; 221–231.

Koselleck, Reinhart: *Elmúlt jövő. A történeti idők szemantikája*. Atlantisz, Budapest, 2003. 121–146; 147–162; 163–178

Kuhn Thomas S.: *A tudományos forradalmak szerkezete*. Gondolat, Budapest, 1984.

Kuhn, Thomas S.: *Mik is azok a tudományos forradalmak?* In: Tudományfilozófia. Laki János szerk. Osiris Kiadó, Budapest, 1998. 137–152.

Luhmann, Niklas: *Igazság és ideológia*. In: Látom azt, amit te nem láatsz. Osiris Kiadó, Budapest, 1999. 7–31.

Liotard, Jean-Francois: *Condiția postmodernă. Raport asupra cunoașterii*. Editura Babel, București, 1993. 30–40; 41–47; 48–82; 83–91; 92–100.

Mannheim Károly: *Ideológia és utópia*. Atlantisz, Budapest, 1996. 69–128; 221–294.

Mannheim Károly: *Tudásszociológiai tanulmányok*. Osiris Kiadó, Budapest, 2000. 299–344.

Márkus György: *A kultúra társadalma: a kulturális modernitás konstitúciója; Tudományképünk változásai; Miért nincs hermeneutikája a természettudományoknak?* In: Kultúra és modernitás. T-Twins Kiadó, 1992. 67–92; 191–274; 275–347.

McLuhan, Marshall: *The Gutenberg Galaxy. The Making of Typographic Man*. University of Toronto Press, 1962; *Galaxia Gutenberg. Omul și era tiparului*. Editura Politică, București, 1975.

McLuhan, Marshall: *The Medium is the Massage. An Inventory of Effects*. Bantam Books/Random House, 1967; Gingko Press, 2000.

Nyíri Kristóf: *Nyelv és hagyomány*. In: A hagyomány filozófiája. T-Twins Kiadó, 1994. 13–64.

Ong, Walter J.: *A szöveg mint interpretáció; Nyomtatás, tér és lezárás*. In: Szóbeliség és írásbeliség. A kommunikációs technológiák története Homérosztól Heideggerig. Nyíri Kristóf, Szécsi Gábor szerk. Áron Kiadó, Budapest, 1998. 143–166; 245–268.

Polányi Mihály: *Személyes tudás I-II*. Atlantisz, Budapest, 1994. I. 19–42; 95–124; II. 13–45; 93–138.

Popper, Karl R.: *Igazság, racionalitás és a tudományos tudás gyarapodása*. In: Tudományfilozófia. Laki János szerk. Osiris Kiadó, Budapest, 1998. 107–120.

Ricoeur, Paul: *Hermeneutica și critica ideologiilor; Ideologia și utopia: două expresii ale imaginărilor sociale*. In: Eseiuri de hermeneutică. Humanitas, 1995. 231–273; 274–286.

Ropolyi László: *Az Internet természete*. Internetfilozófiai értekezés. Typotex, Budapest, 2006.

Tengelyi László: *Élettörténet és sorsesemény*. Atlantisz, Budapest, 1998. 13–48.

Veress Károly: *A nyelv teremtő erejéről*. Erdélyi Múzeum-Egyesület – Egyetemi Műhely Kiadó, Kolozsvár, 2015. 43–74.

Veress Károly: *A kommunikáció közegében*. Egyetemi Műhely Kiadó, Bolyai Társaság – Kolozsvár, 2017. 15–42; 43–60; 117–140; 141–178.

Weber, Max: *A tudomány mint hivatás*. In: Tanulmányok. Osiris, Budapest, 1998. 127–155.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Bloor: <i>A tudásszociológia erős programja</i> . 427–446.	referátum, vita	A hallgatók megkapják a megbeszélésre kijelölt szövegek fénymásolatát.
Ryle: „Tudni hogyan” és „tudni, hogy mi”. 31–86.	referátum, vita	
Polányi: <i>A szubjektív, a személyes és az univerzális; Az elkötelezettség szerkezete; Az elkötelezettség egzisztenciális vonatkozásai</i> . 94–99; 108–121; 124–128.	referátum, vita	
Goody: <i>Nyelv és írás</i> . 189–224	referátum, vita	
Popper: <i>Három nézet az emberi tudásról</i> . 499–522.	referátum, vita	
Mannheim: <i>Adalékok a világnézet-értelmezés elméletéhez</i> . 7–66.	referátum, vita	
Geertz: <i>Az ideológia mint kulturális rendszer</i> . 26–71.	referátum, vita	

Mannheim: <i>A nemzedékek problémája</i> . 201–254.	referátum, vita	
Koselleck: <i>Történelem, történetek és formális időstruktúrák</i> . 25–35.	referátum, vita	
Feyerabend: <i>A tudomány egy szabad társadalomban</i> . 153–169.	referátum, vita	
Kisiel: <i>A természettudományos felfedezés hermeneutikája</i> . 91–122.	referátum, vita	
Szemináriumi dolgozatok bemutatása és megbeszélése	dolgozatok megbeszélése, vita	
Szemináriumi dolgozatok bemutatása és megbeszélése	dolgozatok megbeszélése, vita	
Szemináriumi dolgozatok bemutatása és megbeszélése	dolgozatok megbeszélése, vita	
<p>Könyvészet:</p> <p>Bloor, David: <i>A tudásszociológia erős programja</i>. In: Tudományfilozófia. Forrai Gábor–Szegedi Péter szerk. Áron Kiadó, Budapest, 1999. 427–446.</p> <p>Feyerabend, Paul: <i>A tudomány egy szabad társadalomban</i>. In: Tudományfilozófia. Laki János szerk. Osiris Kiadó, Budapest, 1998. 153–169.</p> <p>Geertz, Clifford: <i>Az ideológia mint kulturális rendszer</i>. Az értelmezés hatalma. Osiris Kiadó, Budapest, 2001. 26–71.</p> <p>Goody, Jack: <i>Nyelv és írás</i>. In: Szóbeliség és írásbeliség. A kommunikációs technológiák története Homérosztól Heideggerig. Nyíri Kristóf, Szécsi Gábor szerk. Áron Kiadó, Budapest, 1998. 189–224.</p> <p>Kisiel, Theodore J.: <i>A természettudományos felfedezés hermeneutikája</i>. In: Hermeneutika és a természettudományok. Schwendtner Tibor, stb. szerk. Áron Kiadó, Budapest, 2001. 91–122.</p> <p>Koselleck, Reinhart: <i>Történelem, történetek és formális időstruktúrák</i>. In: Narratívák 4. A történelem poétikája. Budapest, Kijárat Kiadó, 2000. 25–35.</p> <p>Mannheim Károly: <i>Adalékok a világnézet-értelmezés elméletéhez; A nemzedékek problémája</i>. In: Tudásszociológiai tanulmányok. Osiris Kiadó, Budapest, 2000. 7–66; 201–254.</p> <p>Polányi Mihály: <i>A szubjektív, a személyes és az univerzális; Az elkötelezettség szerkezete; Az elkötelezettség egzisztenciális vonatkozásai</i>. In: Személyes tudás II. Atlantisz, Budapest, 1994. 94–99; 108–121; 124–128.</p> <p>Popper, Karl R.: <i>Három nézet az emberi tudásról</i>. In: Tudományfilozófia. Forrai Gábor–Szegedi Péter szerk. Áron Kiadó, Budapest, 1999. 499–522.</p> <p>Ropolyi László: <i>Az internet természete. Internetfilozófiai értekezés</i>. Typotex, Budapest, 2006.</p> <p>Ryle, Gilbert: <i>„Tudni hogyan” és „tudni, hogy mi”</i>. In: A szellem fogalma. Gondolat, Budapest, 1974. 31–86.</p>		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

<ul style="list-style-type: none"> a filozófiai és szociológiai nézőpontok alkalmazásával kapcsolatos jártasságok birtoklása a társadalmi tudás és a társadalmi megismerés jelenségeinek elemzése és értelmezése terén; tudásproblémák beazonosítása, kezelése, tudásterápiás alkalmazások.
---

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az előadáson átadott ismeretanyag elsajátítása, megfelelő alkalmazása és használata; az előadottak tartalmával kapcsolatos kérdések megfogalmazása.	Folyamatos ellenőrzés a félév során; félév végi kollokvium.	40%

	A tudáselvű nézőpont és beállítódás, fogalomkészlet, nyelvezet kellő elsajátítása és alkalmazása.	Folyamatos ellenőrzés a félév során; félév végi kollokvium.	20%
10.5 Szeminárium / Labor	A tanulmányozott szövegek tartalmi ismerete.	Félév végi kollokvium.	10%
	Vitákban való aktív részvétel.	Folyamatos ellenőrzés a félév során.	10%
	Szakedolgozat elkészítésének és bemutatásának módszeressége.	A szakdolgozat és a bemutatás kiértékelése.	20%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • Az előadásokon 70%-os, a szemináriumokon 100%-os részvétel. • Legalább egy szemináriumi szöveg bemutatása; szakdolgozat elkészítése. • A szövegek tartalmi megvitatásában, a szakdolgozatok értékelésében való aktív részvétel. 			

Kitöltés dátuma

2020. március 23.

Előadás felelőse

Veress Károly

Szeminárium felelőse

Veress Károly

Az intézeti jóváhagyás dátuma

2020. március 30.

Intézetigazgató

Demeter Márton Attila

